

УНИВЕРЗИТЕТ ЕДУКОНС У СРЕМСКОЈ КАМЕНИЦИ
ФАКУЛТЕТ ЗА СТУДИЈЕ БЕЗБЕДНОСТИИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА И
НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ**

Датум и орган који је именовео комисију:

20.05.2021. год. бр. НПБ56/21, Наставно научно веће Факултета за студије безбедности, Универзитет Едуконс у Сремској Каменици

Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Владимир Јаковљевић, редовни проф. Факултет безбедности, Универзитет у Београду, Студије цивилне заштите и заштите животне средине, 17.05.2006. год.
2. др Самед Каровић, редовни проф. Факултет за студије безбедности, Универзитет Едуконс у Сремској Каменици, Безбедносни менаџмент, 23.03.2017. год.
3. др Јасмина Гачић, редовни проф. Факултет безбедности, Универзитет у Београду, Студије цивилне заштите и заштите животне средине, 16.12.2020. год.
4. др Звонимир Ивановић, редовни проф. Криминалистичко-полицијски Универзитет, Криминалистичка тактика, методика и оператива, 16.04.2021. год.
5. др Синиша Домазет, ванредни проф. Факултет за студије безбедности, Универзитет Едуконс у Сремској Каменици, Основе права, 27.02.2018. год.

2. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име, име једног родитеља, презиме:

Жељко (Драго) Зорић

Датум рођења, општина, република:

20.01.1970., Приједор, СФРЈ

Датум и место одбране, назив мастер рада (или магистарске тезе):

26.09.2013., Бања Лука, „Угрожавање безбједности суицидом“

Научна област из које је стечено академско звање мастер (или магистар наука):

5.9.2. Остале друштвене науке (Правилник о научним и умјетничким областима, пољима и ужим областима Републике Српске, Бања Лука, 2009.)

Приказ објављених научних стручних радова са оценом:

1. Zorić, Ž. (2016) The Second International Scientific and Professional Conference „Safety and Crises Management-Theory and Practice, Belgrade. ISBN 978-86-80698-01-4. (M 44)
2. Зорић, Ж. (2016) Организација и могућности функционисања цивилне заштите у Босни и Херцеговини - организација, стање и препоруке за унапређење. Безбедност, Београд, вол. 58, бр. 3, стр. 156-170. УДК: 355.21(497.6). ИССН:0409-2953. (M 51)
3. Зорић, Ж. (2017) Цивилна заштита у Републици Српској, Безбедност за будућност 2017: Зборник радова/ III Међународна научно стручна конференција „Безбедност и кризни менаџмент – теорија и пракса – Безбедност за будућност 2017– Обреновац, 2017. ИСБН-978-86-80698-08-3. (M 44)
4. Zorić, Ž., & Ćulibrk, Ž. [2017]. Civil protection in Bosnia and Herzegovina through the prism of the institutional theory of organization. Vojno delo, 69(7), 77-86. UDK 355/359 ISSN 0042-8426. (M 52)
5. Zorić Ž. (2018) EU CIVIL PROTECTION MECHANISM WHEN DEALING WITH EMERGENCY SITUATIONS – CASE STUDY BOSNIA-HERZEGOVINA International Scientific Conference Economy in Transformed Security Environment ЕКОВ 2018 (2018 ; Београд) ISBN 978-86-900480-0-7 (M 33)
6. Зорић Ж. (2018) Примјена закона о мјерама безбједности у пословању готовим новцем и другим вриједностима у Републици Српској Међународна научно-стручна конференција „Безбедност и кризни менаџмент – теорија и пракса БекМен2018 – (4, 2018, Обреновац, Београд) ИСБН- 978-86-80698-08-3 ЦОББИСС.СР.ИД 245076748 (M 44)
7. Zorić, Ž. COOPERATION BETWEEN THE PRIVATE AND PUBLIC SECURITY IN ORDER TO REALISE SECURITY SYSTEM. 16. INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PROFEFSSIONALCONFERENCE SECURITY AND CRISES MANAGEMENT-THEORY AND PRACTICE, “SAFETY FOR FUTURE 2019”, 2019, Beograd, ISBN 978-86-80692-04-3 (RASCМ); COBBISS.SR.ID 279666188. (M 44)

Потребно је исказати и категорију рада по критеријумима Правилника о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата (“Сл. гласник РС“ бр. 24/2016 и 21/2017).

ОЦЕНА:

На основу горе наведених референци и искуства којим располаже и показаних резултата на докторским студијама, кандидат може радити дисертацију на предложеној тему.

3. ПОДАЦИ О МЕНТОРУ

Навести релевантне податке о ментору (име, презиме, звање, високошколска установа гдје је запослен), а нарочито списак референци из научне области докторске дисертације, најмање 5 у претходних 10 година (навести и категорију публикација Р или М).

др Самед Каровић, редовни професор

Проректор за квалитет

Универзитет Едуконс у Сремској Каменици, Факултет за студије безбедности

1. Кршљанин, Д., **Каровић, С.**: Систем одбране у ванредним ситуацијама, Војно дело, јул-август 2015, Београд, 2015. (M51)
2. **SAMED KAROVIĆ**, GORAN RADOVANOVIĆ and HAJRADIN RADONČIĆ. (2016) Project Management Approach to Stabilization of Post-Crisis, Serbian Project Management Journal, Vol. 6, Issue 1, November 2016, p.27-36. ISSN 2217-7256 (Online) (M53)
3. Katančević Vladimir T., **Karović Samed.**: Identifikovanje opasnosti, procena i praćenje rizika kao oblik ranog upozorenja, Vojno delo, vol. 68, br. 2, str. 84-107, 2016. (M51)
4. Šerif B. Bajrami., **Samed M. Karović.**, Goran L. Radić: Upotreba Rečne flotile u pružanju pomoći civilnim vlastima u slučaju velikih poplava, Vojno delo 7/2016, стр. 245-268. (M51)
5. Dejan R. Đorđević, **Samed M. Karović.**: Mehanizmi prevencije za uspešno funkcionisanje sistema odbrane u vanrednim situacijama, Vojno delo, 2/2017. str. 90-203. (M51)
6. Boban Z. Pavlovic and **Samed M. Karovic.**: The Application of Bass diffusion Model in Forecasting telecommunication Services users in Military Assistance to civilian Authorities, Defence Science Journal, Vol. 65, No. 2, March 2015, pp. 144-149, DOI:10.14429/dsj.65.6026, 2015, DESIDOC. (M23)
7. **Каровић, С.**, Домазет, С.: Функционисање локалне самоуправе у ванредним ситуацијама, [монографија] Универзитет Едуконс, 2019 (Нови Сад: Панонија прес). -176 стр. Сремска Каменица. (M42)

На основу података и референци којима располаже проф. др Самед Каровић, а имајући у виду да је на списку ментора у акредитацији студијског програма докторских студија и да је у досадашњем раду др Самед Каровић већ био ментор на шест докторских дисертација у Војној академији, квалификован је за ментора на предложеној тему докторске дисертације.

4. ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Наслов:

КОНЦЕПТУАЛНИ МОДЕЛ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Кратак приказ планиране докторске тезе на основу пријаве кандидата

У првом поглављу које је дефинисано као Република Српска, објасниће се кључни елементи који се односе на ентитет Република Српска у Босни и Херцеговини, њен настанак и Дејтонски мировни уговор. Разматраће се и политички чиниоци цивилне заштите у Републици Српској и релације које обавезују Републику Српску са Босном и Херцеговином.

У другом поглављу, дефинисаном под називом Систем заштите и спасавања у Републици Српској, објасниће се теоријски елементи система заштите и спасавања, његова структура и мјесто у оквиру националне безбедности Републике Српске са елементима у оквиру Босне и Херцеговине. Такође, анализираће се и проблеми који утичу на систем цивилне заштите Републике Српске. Наведено поглавље представља кључни сегмент за креирање модела система цивилне заштите.

У трећем поглављу се разматра цивилна заштита у неким земљама. Првенствено су за анализу послужиле земље Хрватска, Словенија, Мађарска и Аустрија.

У четвртном поглављу докторске дисертације разматраће се правни оквир цивилне заштите, односно система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

Пето поглавље се односи на ванредне ситуације у којима ће се размотрити теоријски оквир ванредних ситуација са тежиштем разматрања елементарних непогода. Анализираће се и објаснити елементарне непогоде карактеристичне за подручје Републике Српске.

Шесто поглавље се односи на резултате истраживања и представља кључно поглавље докторске дисертације. У овом поглављу ће се креирати концептуални модел цивилне заштите Републике Српске заснован на правном оквиру ЕУ и Републике Српске. Креирањем модела потврдиће се све разрађујуће хипотезе и заснивајућа хипотеза којом је и дефинисано истраживање.

ОЦЕНА НАУЧНЕ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ

КОНЦЕПТУАЛНИ МОДЕЛ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

ПРОБЛЕМ ИСТРАЖИВАЊА

Република Српска је ентитет Босне и Херцеговине. Настала је као резултат договора потписница Дејтонског мировног споразума 1995. године. Босна и Херцеговина, као бивша република некадашње СФРЈ, била је захваћена грађанским ратом у периоду од 1992 -1995.

године. Као резултат грађанског рата на њеном географском подручју настала су два ентитета и један дистрикт: Република Српска, Федерација Босне и Херцеговине и дистрикт Брчко.

Босна и Херцеговина нема развијен систем цивилне заштите на државном нивоу, већ је Дејтонским мировним уговором 1995. године, пренешен на ниво ентитета и дистрикта. Република Српска је од времена Дејтонског уговора више пута мењала надлежности у управљању системом цивилне заштите. Тако је цивилна заштита била у саставу Министарства одбране, Министарства локалне управе и самоуправе и Министарства унутрашњих послова. Тренутно је организована као самостална управа под називом Републичка управа цивилне заштите и непосредно је под јурисдикцијом председника Владе Републике Српске.

Цивилна заштита представља кључни елемент заштите и спасавања становништва у ванредним ситуацијама. Организовање и активности цивилне заштите и начин руковођења цивилном заштитом су основни предуслови њеног успешног функционисања.

Елементи на којима је базиран рад цивилне заштите утемељени су Законом о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама (чл. 2), у којем је истакнуто да је „...систем заштите и спасавања обједињени облик управљања и организовања снага и субјеката система заштите и спасавања на спровођењу превентивних и оперативних мера и извршавања задатака заштите и спасавања људи и добара од последица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа, катастрофа, епидемија, последица ратних дејстава, последица тероризма и других опасности и несрећа које могу угрозити становништво, материјална и културна добра и животну средину, укључујући и мере опоравка од насталих последица“.

Цивилна заштита представља подсистем у оквиру система заштите и спасавања у Републици Српској и то је обједињени облик управљања и организовања снага и субјеката система заштите и спасавања на спровођењу превентивних и оперативних мера у извршавању задатака заштите и спасавања људи и добара од последица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа, катастрофа, епидемија, последица ратних дејстава, последица тероризма и других опасности и несрећа које могу угрозити становништво, материјална и културна добра, животну средину и сл.

Разматрајући циљеве и функционисање система цивилне заштите, који директно произилазе из законом дефинисаних елемената, улази се у сферу, да остварење успешног функционисања цивилне заштите, прати размена енергије, материје и информација између система и спољне средине, што представља предмет рада и функционисања управљачких елемената, односно представља задатак управљања цивилном заштитом. То је кључни елемент употребе цивилне заштите у ванредним ситуацијама било које врсте.

У конкретном случају жели се постићи одређена акција којом се активира цивилна заштита у конкретnoj ванредној ситуацији уз уважавање неких ограничења која су објективно присутна. Та ограничења могу се посматрати као последица природе система и у садашњем тренутку су издвојена у ограниченим ресурсима, техничким и технолошким карактеристикама, односно опремљеношћу цивилне заштите (њених јединица), могућностима човјека, правним оквиром и другим непредвиђеним околностима познатих као ризик. Компоненте проблема истраживања представљају рационализација и стандардне оперативне процедуре. Тај однос треба довести у склад, што подразумева у свакој фази процеса одлучивања изналажење најбољих елемената и релација да би процес одлучивања имао свој континуитет.

У тај сегмент треба увести релације односа у штабу цивилне заштите, пренос информација и потребу аналитичког приступа решавању одређених проблема који има импликације на ангажовање јединица цивилне заштите у конкретној ситуацији. У вези с тим, разматра се и могућност одређивања способности моделовања одређених процеса и могућности других процедуралних активности ради доношења одлука о ангажовању јединица цивилне заштите и формирању концептуалног модела организовања целокупног система цивилне заштите у

Републици Српској условљеног правним оквиром Европске уније и националног законодавства.

Дакле, суштина проблема се може идентификовати у концептуалном моделу организовања и функционисања цивилне заштите у Републици Српској у ванредним ситуацијама.

РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ ИСТРАЖИВАЊА

Посебних радова из наведене области који су јавно публиковани нема. Постоје различити извештаји који се односе само на неке сегменте. Такви подаци су обично непотпуни, штури и не задиру у суштину проблема. На неки начин су заштићени и нису доступни јавности.

Основни резултати из ранијих истраживања могу се свести на одређена искуства која смо имали до сада. Та искуства су углавном емпиријска јер су базирана првенствено на стихијском ангажовању неретко без правног основа. Такође постоје и искуства из концепта некадашње СФРЈ и Концепције општенародне одбране, али у овом систему и односима могу послужити само као оријентација.

Новија истраживања цивилне заштите у непосредном окружењу су иницирана чешћим ванредним ситуацијама које су остављале значајне последице по становништво и материјална добра. Резултати тих истраживања су делом примењиви и на систем цивилне заштите у Републици Српској као на Босну и Херцеговину у целини.

Већина аутора цивилну заштиту површно описује и то је првенствено везано у сфери кризног менаџмента. То су садржаји који су првенствено оријентисани на нормативно уређење цивилне заштите.

Један од првих радова у послератној Босни и Херцеговини у коме се даје научни осврт на управљање и руковођење системом заштите и спасавања даје Хусеинбашић. Јасно се приказује и описује актуелан начин организовања управљања и руковођења на свим нивоима. Први пут се спомиње и цивилно војна сарадња у ванредним ситуацијама, као и механизам међународне помоћи у ванредним ситуацијама. Први пут се спомиње човек, као јединка, и његова мотивисаност за пружање помоћи у ванредним ситуацијама, јер од човека зависи успех целог система заштите и спасавања, без обзира на расположивост материјалних средстава.

Тако Пурковић у опису функционисања система сигурности у ванредним приликама цивилну заштиту спомиње само у њеној етиологији на босанскохерцеговачком простору. Кратко се осврће на правно уређење система, као и његову улогу и задатке. Задаци су уопштено наведени, без упуштања у неки даљи опис који би јасније истакао улогу појединих субјеката у реализацији тих задатака. Аутор се није освртао на организацију система цивилне заштите и ефикасност организације у ванредној ситуацији. Специфичност система цивилне заштите у Босни и Херцеговини чини и место и улога коју у овом систему имају Оружане снаге Босне и Херцеговине. Први, и једини рад, који је описао могућности ангажовања оружаних снага у пружању помоћи цивилној заштити, са свим специфичностима коју та помоћ са собом носи описао је Јуришић, посебно апострофирајући значај обуке снага цивилне заштите, без обзира у чијој они надлежности били. По први пут се прави и компарација са системима цивилне заштите у земљама окружења, као и Европске уније.

Јасније нормативно - правно одређење система цивилне заштите у Федерацији Босне и Херцеговине, даје Тадић. У раду се прецизно дефинише уређење цивилне заштите, њена организација и руковођење цивилном заштитом на свим нивоима власти. Улога система цивилне заштите у ванредној ситуацији је јасно дефинисана. Рад је у своме изворном облику непримењив у ентитету Република Српска, из разлога потпуно различите хијерархије управљања системом цивилне заштите.

Заједничко, свим досадашњим радовима, јесте поклањање нормативноправне пажње организовању система цивилне заштите, без упуштања у дубље анализе о сврсисходности таквога уређења. Аутори посвећују и пажњу препорукама које долазе из УН или ЕУ, без навођења примера из праксе о стварном прихватању таквих препорука и њиховој имплементацији у постојеће системе цивилне заштите.

Литература која је консултована за ово поглавље је:

1. Хусеинбашић, Ћ. (2009). Управљање системом заштите и спасавања. Факултет политичких наука.
2. Пурковић, Б. (2013). Функционисање система сигурности у ванредним приликама. Матична библиотека.
3. Јуришић, Д. (2016). Могућности оружаних снага Босне и Херцеговине у пружању помоћи цивилним властима у ванредним ситуацијама (Doctoral disertation, Универзитет у Београду-Факултет безбедности).
4. Тадић,З. (2013). Заштита и спасавање у Федерацији Босне и Херцеговине, прописи и пракса. Принтком, Тузла.

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

Прелиминарно одређење предмета истраживања

Из тежње да се добију јасни елементи неопходни за конципирање модела цивилне заштите у Републици Српској, неопходно је уважавањем ограничења предмет истраживања сагледати у следећем:

1. Уважавање актуелног Закона о заштити и спасавању у ванредним ситуацијама у Републици Српској и елемената правних легислатива Европске Уније;
2. Модел базирати на проценама угрожености од ванредних ситуација изазваним елементарним непогодама и другим несрећама;
3. На расположивим буџетским средствима која су дио годишњег буџета издвојена за Систем заштите и спасавања; и
4. Дефинисање модела као доктринарни концепт који треба провести кроз праксу и конкретну ситуацију за свако подручје локалне управе и наћи могући универзални модел цивилне заштите у Републици Српској.

Због сложености предмета истраживања, уважавајући начело реалности и прецизности концептуални модел цивилне заштите у Републици Српској треба размотрити у следећим сазнајним границама: 1.) анализа услова настанка елементарних непогода, 2.) сагледавање вероватноће појаве елементарних непогода, 3.) услови ширења непогода у условима природних режима 4) правни оквир Европске Уније и националног законодавства и 5.) утицај предузетих мера на стање ширења елементарних непогода.

Полазећи од начела прецизности уз уважавање начела ограничења и реалности, сагласно проблему који се истражује, предмет се може претходно одредити као „Концептуални модел цивилне заштите у Републици Српској у условима елементарних непогода“

Теоријско одређење предмета истраживања

Природне непогоде су не ријетке појаве на нашој планети и оне са собом односе свој данак, а остављају штете на угроженим подручјима. Анализе појава природних непогода, заузимају врло значајно место у студијама и пројектима за предузимање мера на заштити од њих. У оквиру свих анализа сагледавају се услови настанка природних непогода, њихово ширење, као и утицај предузетих мера на ове појаве.

Анализе ширења природних непогода веома су сложене, јер зависе од више фактора који су промењиви у времену и простору.

Исто тако је позната врста и порекло природних непогода као природних појава и презентација основних података о природним непогодама које су се догодиле код нас и у свету.

У разради теме неопходно је размотрити одбрану од природних непогода, организовањем свих расположивих цивилних капацитета ради ублажавања последица од природних непогода и санацијом насталих штета, с тежиштем на способности ангажованих снага цивилне заштите. Разматраће се еколошки, социјални, економски, психолошки и други проблеми који настају услед природних непогода.

Људска активност све више мења природне услове за сливање вода, развој и ширење вегетације на огромним површинама и изградњу насеља, саобраћајница и индустријских зона. Све ове активности имају утицај на повећање великих вода, чешћу појаву пожара и све већу угроженост инфраструктуре при појави земљотреса.

Због своје сложености како у настајању тако и при трајању, а по тенденцији у наредном периоду природне непогоде треба стално пратити и проучавати. Без довољног познавања стања и промена природних непогода, не могу се потребне активности за заштиту од природних непогода пројектовати на предузимању одговарајућих мера.

Природне непогоде углавном, негативно делују на изграђене објекте за заштиту од њих, као и на тло испод тих објеката. За било којештићено подручје потребно је утврдити степен сигурности, односно ризик са којим је оно заштићено од природних непогода. Сигурност заштите коју пружају објекти за заштиту од природних непогода утврђује најмањи отпор који пружа неки локалитет или деоница у систему заштите.

Непознато и непроверено је истраживање стања укупног система за заштиту и отклањање последица од природних непогода, способност цивилне заштите Републике Српске у заштити и спасавању од природних непогода и мере за ублажавање последица подручја погођених природних непогодама.

Искуствена знања

За искуствена знања у предмету истраживања могу се сматрати:

- емпиријски подаци природних непогода и
- тренутно стање система цивилне заштите у Републици Српској.

У предмету истраживања недостају сазнања о изналажењу концептуалног модела и правног оквира цивилне заштите у Републици Српској заштити и спасавању од елементарних непогода. С обзиром на то, да је способност цивилне заштите могуће пратити кроз време реаговања, ефикасност, ефективност и кроз организационо и функционално деловање, које одражавају њихове карактеристике, способност јединица цивилне заштите је могуће пратити по подсистемима и елементима, односно фазама.

Те фазе и означавају структуру сазнања која се истражују и до којих истраживањем треба доћи. Односно, треба доћи до модела који у себи интегрише све елементе функционалности система цивилне заштите у Републици Српској базираних на правном оквиру ЕУ и правном оквиру Републике Српске и тај модел треба бити адаптиран на све промене Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама у Републици Српској.

ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА

Научни циљ

Сложеност проблематике изналажења концептуалног модела цивилне заштите у Републици Српској у заштити и спасавању од елементарних непогода условљава и различит ниво научног сазнања у различитим сегментима предмета истраживања. То подразумева да се за читав предмет истраживања не може предвидети унапред јединствени научни циљ.

Због тога је оправдано инсистирати на научној дескрипцији за све сегменте предмета истраживања, уз могућност да се у појединим постигне и виши научни циљ, научна класификација и научно објашњење.

Практични циљ

На теоријском плану предвиђа се да истраживање допринесе развоју наука безбедности, Управљању ванредним ситуацијама и Цивилној заштити и унапређењу методологије наука безбедности. Истраживање и његови резултати допринеће пракси функционисања цивилне заштите у Републици Српској у заштити и спасавању од елементарних непогода, развоју управљања ванредним ситуацијама и ефективном деловању цивилне заштите у Републици Српској у различитим ситуацијама елементарних непогода.

ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА

Заснивајућа хипотеза: „Примјеном различитих метода истраживања, може се доћи до концептуалног модела Цивилне заштите у Републици Српској, заснованог на правном оквиру Европске уније и националном правном оквиру, који ће обезбједити ефикасност и ефективност употребе цивилне заштите у ванредним ситуацијама изазваних елементарним непогодама. Системским пројектовањем (развојем) концептуалног модела система цивилне заштите Републике Српске и експертском провјером његове валидности и ефективности стварају се претпоставке за ефикасно и ефективно функционисање у пракси примјеном пројектованог модела.“

Заснивајућа хипотеза декомпонована је преко пет разрађујућих хипотеза:

Прва разрађујућа хипотеза: „Анализом актуелног стања Цивилне заштите у Републици Српској може доћи до података функционалности система и његове структуре и послужити као основа за формулацију елемента концептуалног модела.“

Друга разрађујућа хипотеза: „Анализом правног оквира Европске уније и националног правног оквира цивилне заштите Републике Српске, могу формулисати елементи концептуалног модела цивилне заштите у Републици Српској којим се стварају елементи ефикасности и функционалности употребе цивилне заштите у ванредним ситуацијама.“

Трећа разрађујућа хипотеза: „Управљачки елементи концептуалног модела обезбједити ефикасност и ефективност функционисања Цивилне заштите у Републици Српској, ако се јасно дефинишу процедуре одлучивања и имплементирају у План употребе јединица цивилне заштите“.

Четврта разрађујућа хипотеза: „Елементи концептуалног модела засновани на потребама локалних самоуправа за ванредне ситуације узроковане елементарним непогодама и другим несрећама“

Пета разрађујућа хипотеза: „Планирање новчаних средстава за развој цивилне заштите, опремање и обуку, представљају елемент система концептуалног модела цивилне заштите у Републици Српској“

НАЧИН ИСТРАЖИВАЊА

Методе које ће се у истраживању примјенити

Истраживање има карактер теоријско-емпиријског поступка у којем се комбинују теоријски и емпиријски методи научног истраживања. С обзиром да је предмет истраживања веома сложен, тешко је између ова два истраживачка поступка поставити строгу границу. Они се углавном преплићу и допуњавају. Имајући све ово у виду, као и оно што из истраживања треба да следи, могуће је користити се следећим научним методама:

Конкретни дијалектички метод

Код истраживања одређивања изналажења концептуалног модела цивилне заштите у Републици Српској у заштити и спасавању од елементарних непогода, посебно анализу података и верификацију хипотеза, прожети дијалектичким методом. То је услов да се ова појава објективно спозна и узрочно-последичне релације концептуалног модела цивилне заштите у Републици Српској. Да би се то постигло код истраживања треба се придржавати принципа овог метода.

Полазећи од принципа тоталитета или целовитости, потребно је предмет овог истраживања сагледати у целини, тј. све његове унутрашње, спољне везе и односе. То значи да се ни једног тренутка не смије заборавити да промјене утичу на одређивање способности цивилне заштите у ванредним ситуацијама изазваним елементарним непогодама.

Принцип историчности обавезује да се све појаве у току изналажења концептуалног модела цивилне заштите посматрају у развоју, тј. да се сагледа не само тренутно стање, већ и очне правци развоја појава.

Дијалектичка анализа омогућава да се сваки сегмент концептуалног модела мисаоно растави на чиниоце и утврди њихова веза и односи. У противном, свако занемаривање веза и односа, па и целине водило би у метафизику.

Полазећи од принципа јединства теорије и праксе, настојати да све теоријске поставке о предмету истраживања треба црпети из вежбовне праксе, али и ту праксу осмишљавати теоријом.

Користећи се принципом негације потребно је из теорије креирања модела очистити све ставове које је пракса код нас и у свету превазишла и утемељити оно што је прогресивно. Овај принцип обавезује на критичност у приступу свему што је до сада написано о предмету истраживања.

Позитивистичка метода

Позитивистичка метода се користи у функцији мерења стварних ефеката концептуалног модела и његових елемената у заштити и спасавању од природних непогода, па је тиме неопходно што прецизније утврдити индикаторе за верификовање појединачних хипотеза, што чини основу за пројектовање и примјену опште-научних и емпиријских метода.

Метода разумевања

Примена методе разумевања има за циљ да открије историјску особеност структуре-догађаја, а не његове опште карактеристике, односно подразумева интерпретацију понашања других у светлу властитих искустава појмова, теорија и вредности. То значи да у примени методе разумевања најприје треба утврдити какав би био ток радње када би се познавале све околности и све намере учесника и кад би избор средстава био строго рационално одређен на основу онога чему нас искуство учи, што у конкретном случају има потпуну аргументацију за примену ове методе.

Опште-научне методе

Метод моделовања

Код већине испитивања појава и процеса у наукама безбедности, подразумева се између осталих и примена методе моделовања.

Кроз процес моделовања могуће је спознати физичку структуру модела, док се функционисање модела може спознати уз примену моделног експеримента, метода операционих истраживања, посматрања или неког другог. Овом методом може се истражити низ садржаја промена у току дефинисања и изналажења управо концептуалног модела и правног оквира цивилне заштите у заштити и спасавању од елементарних непогода.

Истовремено, овом методом моделоваће се и ванредна ситуација на конкретном подручју Републике Српске ради провјере функционисања изнађеног концептуалног модела. Посебне погодности овај метод пружа за податке који се односе на цикличне појаве природних несрећа и начина ангажовања ресурса државе, посебно цивилне заштите, у овладавању тим непогодама.

Статистички метод

Применом статистике прикупиће се и анализирати нумерички подаци. На основу тога утврђује се шта је у посматраним појавама репрезентативно и какви су међусобни односи међу њима. Статистичком методом се, на основу обележја извесног броја чланова неке појаве или скупине, изводи општи закључак о њиховом просечном обележју. Помоћу њега се могу сазнати правилности и законитости масовних појава.

Применом овог метода у истраживању способности јединица цивилне заштите и њихови капацитети у заштити и спасавању од природних непогода, треба доћи до закључака о правилностима и законитостима појава природних несрећа и прорачуна снага и средстава који се ангажују у конкретном моделу.

Историјско-компаративни метод

У конкретном истраживању историјско-компаративном методом, могуће је, компарацијом одређених концепата цивилне заштите у другим земљама и окружењу, извући и најповољнија решења о променама у организацијској структури, нивоу састава и начину употребе цивилне заштите.

Посебне научне методе

Метода анализе и синтезе

Применом дијалектичког аналитичко-синтетичког метода треба обезбедити раздвајање: обележја постојеће организацијске структуре, организационог процеса функционисања

одређених организацијских целина, карактеристика савремених средстава, сазнајних чиниоца промјена у структури Цивилне заштите у Републици Српској ради утврђивања међусобних односа и веза.

Метода индукције и дедуције

Овом методом се доказују или одбацују наведене хипотезе, које су везане за концептуални модел цивилне заштите у Републици Српској у заштити и спасавању од елементарних непогода.

Правно логички метод индукције и дедуције

Применом наведеног метода размотриће се правни аспекти цивилне заштите и имплементирати подаци у концептуални модел, чиме ће се утврдити и основаност законских норми у вези цивилне заштите и њених кључних елемената у сфери финансирања и обуке кадра, њеног опремања и развоја. То подразумева анализу разних правних прописа и нормативних аката. Подразумева и анализу правних прописа ЕУ.

Појединачне методе

Метода испитивања

Овом методом прикупљају се одређени подаци о неким појавама. До података се долази посредно, вербалним комуницирањем (усменим или писменим) између истраживача и лица која се испитују. Подаци се могу прикупљати о појавама које су се десиле у прошлости, које се дешавају и о појавама за које се претпоставља да ће се десити.

Податке може прикупљати истраживач или неко друго лице. Без обзира које лице врши испитивање оно мора добро да познаје језик средине у којој испитује, да је одређеног нивоа образовања и методолошке културе, да је одговоран у раду, тачан и прецизан. Метода испитивања може се извести помоћу следећих техника: (1) анкетања, (2) интервјуисања, (3) скалирања и (4) тестирања. Разним техникама, методе испитивања, могу се прикупити битни подаци који се односе на промена организацијске структуре цивилне заштите у заштити и спасавању од елементарних непогода, њихових делова и елемената.

Метода анализе садржаја

Помоћу квалитативне и квантитативне анализе врсте природних непогода и извора докумената могуће је доћи до одговора на питање:

- како врсте природних непогода условљавају организацијску структуру ангажованих јединица цивилне заштите,
- којим средствима јединице цивилне требају бити опремљене за одређене врсте природних несрећа и
- које задатке извршавају употребљене јединице по врстама природних непогода,
- који ниво оспособљености требају имати јединице цивилне заштите у односу на врсте природних непогода и
- битна својства концептуалног модела цивилне заштите у Републици Српској да би био ефикасан и ефективан у заштити и спасавању становништва и материјалних добара од елементарних непогода.

На примени овог метода неопходно је консултовати све чланке, натписе, студије, а првенствено: (1) постојеће законе, (2) доктринарна документа, (3) Законе ЕУ и разне извештаје стручних служби које се баве ванредним ситуацијама.

Категорије анализе садржаја чине спону између теоријског оквира истраживања и могућности његове практичне примене.

У конкретном истраживању категорије се односе на оно што је речено у писаним изворима грађе. По нивоу општости, могу се формулисати на општем нивоу (категорије) и посебном нивоу (подкатегорије).

ЗНАЧАЈ ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање има значај у сфери унапређивања и јасног дефинисања цивилне заштите у систему заштите и спасавања у Републици Српској, омогућавање дефинисања надлежности управних и извршних органа, дефинисању процедура одлучивања и комуникације у систему цивилне заштите, стварање ефикасног система употребе и формирања јединица цивилне заштите и рационално планирање опремања јединица цивилне заштите и реалног трошења финансијских средстава. Такође, значај истраживања се може дефинисати кроз следеће елементе:

- унапређење структуре цивилне заштите Републике Српске и надлежности одлучивања у систему цивилне заштите,
- израда модела употребе цивилне заштите у Републици Српској, као део Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама и унапређење методологије наука безбедности.

Дати експлицитну оцену, позитивну или негативну, за сваки од ових елемената.

Имајући у виду образложење теме докторске дисертације под називом: „Концептуални модел цивилне заштите у Републици Српској“, по свим елементима, Комисија је сагласна да је образложење урађено по стандардима методологије научног истраживања наука безбедности и да су сви елементи коректно и разумљиво израђени.

ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

Дати експлицитну оцену, позитивну или негативну, научне заснованости и предложене теме.

Комисија је сагласна да је научна заснованост теме докторске дисертације Концептуални модел цивилне заштите у Републици Српској коректан и да ће се постићи дефинисани циљеви обраде теме докторске дисертације који су у образложеном делу научне оправданости и циљева истраживања.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Сумитрати оцене комисије о квалификацијама кандидата и ментора и научној заснованости предложене теме дисертације, са предлогом:

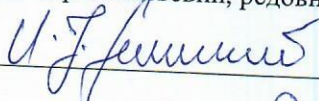
- да се кандидату одобри израда докторске тезе,
- да се одложи одобравање тезе, уз конкретне препоруке за допуну и измену предлога или
- да се кандидату не одобри израда докторске тезе.

На основу приказаног образложења теме докторске дисертације, посебно импликација које може имати на унапређењу и развоју цивилне заштите у Републици Српској, референци кандидата и резултата које је постигао током студирања на докторским студијама, Комисија једногласно констатује и сагласна је да се кандидату одобри израда докторске дисертације под

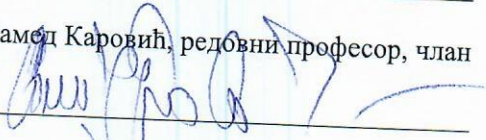
називом: "Концептуални модел цивилне заштите у Републици Српској" и да се за ментора одреди др Самед Каровић, редовни професор и коментор др Сениша Домазет, ванредни професор.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

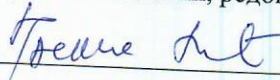
др Владимир Јаковљевић, редовни професор, председник



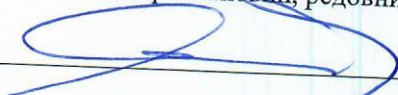
др Самед Каровић, редовни професор, члан



др Јасмина Гачић, редовни професор, члан



др Звонимир Ивановић, редовни професор, члан



др Сениша Домазет, ванредни професор, члан

